

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

DOLANY (okr. Olomouc)

„U kamenného kříže“. Středověk (13.-14.stol.). Kostrové pohřebiště. Záchranný výzkum.

JZ od obce u silnice Olomouc-Šternberk prozkoumány tři hroby ve výkopu pro telefonní kabel. Identifikace lokality v mapě ZM 1:10 000, list 24-22-10, v souřadnicích: 323 mm od Z sekční čáry a 83 mm od J sekční čáry.

Marek Kalábek, ÚAPP Olomouc

Resumé:

Dolany (Bez. Olomouc). „U kamenného kříže“. Mittelalter (13.-14. Jh.). Gräberfeld. Rettungsgrabung.

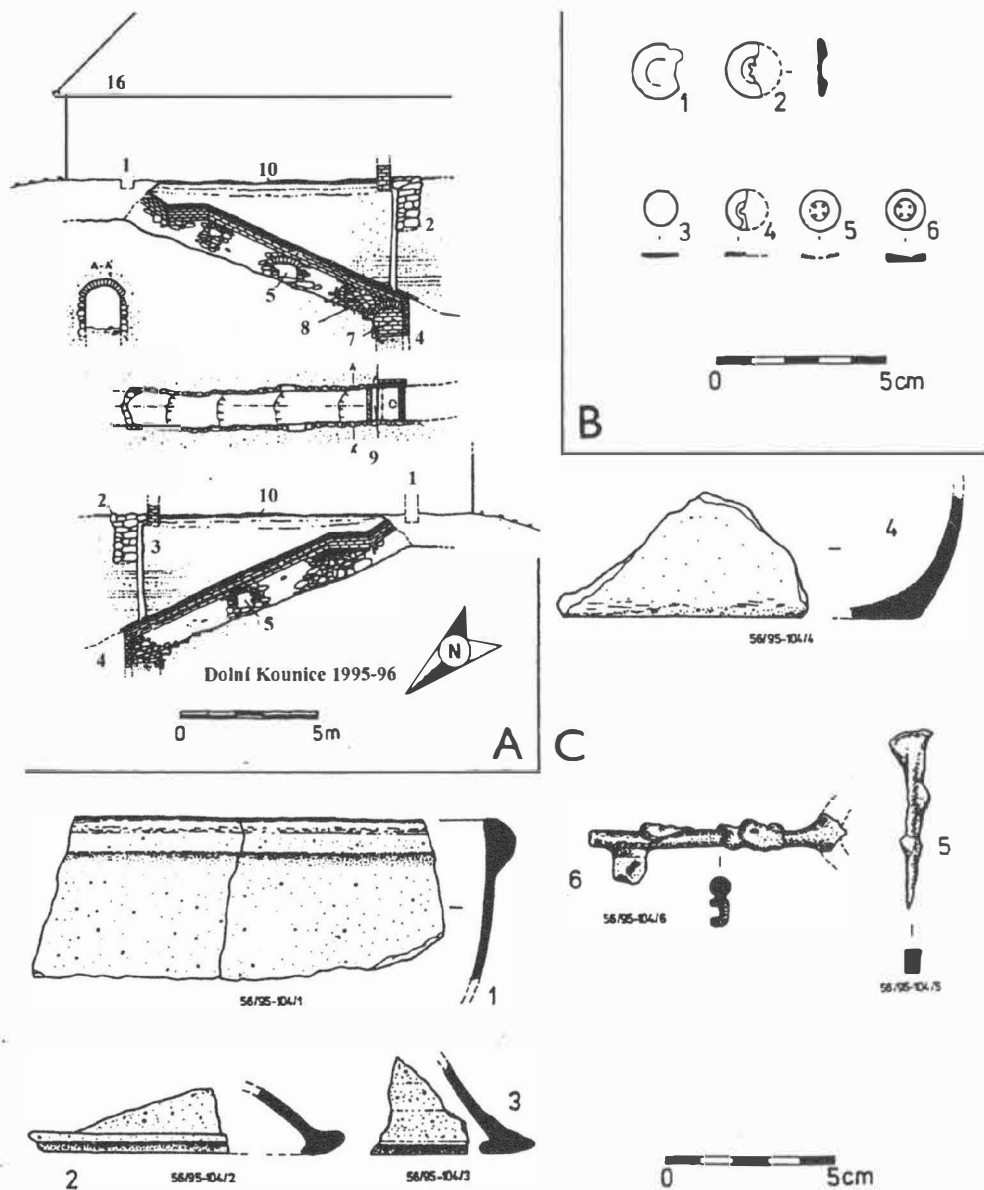
DOLNÍ KOUNICE (okr. Brno-venkov)

U synagogy. Raný novověk - novověk. Město. Záchranný výzkum

Ve dnech 4.12. 1995 - 15.12.1995 byl proveden záchranný archeologický výzkum z důvodu výstavby bytového domu v trati "U synagogy" (parc.č. 314, 317). V první etapě mělo dojít k sanaci sklepní prostory, která vybíhala z pod domu (parc.č. 313) do plochy staveniště. Ještě před jejím zasypáním byl proveden podrobný průzkum a kresebná resp. fotografická dokumentace. Větší část sklepní prostory zasahovala i do místa přichystaného k nové bytové výstavbě, a tudíž mohla značně narušit i její statiku. Na základě tohoto zjištění (dle telefonického upozornění p. Přemysla Kosa z MÚ města Dolních Kounic) bylo přistoupeno k archeologickému průzkumu podzemních prostor, které se nacházely přímo pod místem nové výstavby. Výsledkem bylo zjištění, že se nejedná pouze o současný sklep, ale pravděpodobně bylo toto podzemí využíváno již v raném novověku. Vstupní rampovitá část sklepení, v níž se původně nacházelo dřevěné schodiště lze datovat nejpozději do 18. století. Strop byl tvořen valenou cihlovou klenbou a stěny mohutnými lomovými kamennými bloky. Na každé straně této chodby se nacházel nehluboký kamenný výklenek s cihlovou valenou klenbou. V jednom z nich byl nalezen malý surovinový depot (lastury říčních a mořských škeblí). V dalším pokračování sklepení se jednalo o zděnou (kamennou) místnost obdélníkového půdorysu o rozměrech 5 x 3 m. V jz. části popisované místnosti byla patrná druhotná zadržívka, která naznačuje další neznámé pokračování sklepení. Závěrem lze říci, že tento záchranný archeologický výzkum byl prozatím jediným, který se uskutečnil v Dolních Kounicích na území bývalého židovského města. Výsledky výzkumu přinesly zjištění, že ještě na konci 19. století zde existovala značně rozvinutá knoflíkářská výroba, která pravděpodobně souvisela s židovským městem. Svědčí o tom zejména využití místních zdrojů suroviny (velevrub malířský a velevrub nadmutý), ale hlavně importované schránky sladkovodního mlže z čeledi *unionidae* (Palestina - Rudé moře). V tomto případě se nejednalo přímo o výrobní objekt, každopádně však prostora sklepa posloužila místním řemeslníkům jako místnost vhodná pro uskladnění suroviny a "nepotřebného odpadu". Vlastní sklepní prostoru bylo možno na základě nálezů keramiky zařadit do 17. - 18. století.

Za nálezy, které potvrzují místní perleťářskou výrobu, lze označit hlavně výrobní odpad lastur s vyřezanými otvory, což je dokladem „přování“. Dalším dokladem specializované technologie „sekání“, tj. dělení polotovarů získaných přováním (obr. B:3). Dokladem tvarování budoucího knoflíku je „trádování“ (obr. B:1). Nejvíce kazového zboží (obr. B:2, 4) vznikalo převážně během „dírkování“ , kdy se kazový polotovar většinou rozlomil (Melkus a kol.).

Petr Kos, ÚAPP Brno

Obr. 1. Dolní Kounice (okr. Brno-venkov), U synagogy. A - půdorys, řez a bokorys zkoumaného sklepení (A:1 - zbytky základů zbořené budovy; A:2 - starší zdivo se zabudovaným vzdušníkem; A:3 - vzdušník; A:4 - zadržné pokračování sklepa; A:5, 6 - niky ve stěnách sklepa; A:7 - zadržka do funkčního sklepa pod vedlejší parcelou; A:8 - pozůstatky schodiště; A:9 - zbytky schodů; A:10 - perletářský výrobní odpad v podpodlažní dorovnávkce). B - nálezy polotovárů a hotových výrobků perletářské dílny. C - nálezy keramiky a železných předmětů z vrstev nad úrovní schodišť (A:8, 9), ve sklepení (A:1 - fragment mísy, ivančická keramika; A:2, 3 - fragmenty pokliček; A:4 - zlomek dna hrnce se zbytky zelené polevy na vnitřní straně; A:5 - železný hřeb; A:6 - železný klíč).

Literatura:

Melkus, I. a kol. : Expozice tradičního bydlení a perletářství v Senetářově, Blansko.

Resumé:

Dolní Kounice (Bez. Brno-venkov). U synagogy. Parc. Nr. 313. Siedlung - Stadt. Neuzeit (17.-18. Jh.). Rettungsgrabung.